

Grup
Mineralògic
Català

1/2022

INFORMINER

81

Sumari

Fires i activitats del GMC

Fons fotogràfic GMC de minerals de Catalunya a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya	3
Xavier Rodríguez	
Sortida a la pedrera de "Sant Corneli", Fogars de la Selva, Girona (27/2/2022)	8
Jorgina Jordà	
Crònica de la sortida del GMC a les mines "Regia" i "Linda Mariquita", El Priorat, Tarragona (9/4/2022)	12
Màrius Asensi Jordà	
IV Trobada Internacional de Micromineralogia i Sistemàtica Mineral de Camprodon-Rocabruna.....	20
Joan Rosell, Pep Ignacio, Valentín Bártulos	
Sortida a les mines de Can Montsant, Hortsavinyà (15/5/2022)	32
Jorgina Jordà	
Crònica sortida Can Llabor (11/6/2022)	38
Prudenci Gatell	

Geologia i recorreguts geològics/mineralògics

Antlerita y otros minerales de la mina "Previsión" (Fiñana, Almería).....	45
José F. Castro (APGA), Adolf Cortel (GMC)	
Viatge mineralògic de dos holandesos a algunes mines catalanes.	50
David Nieto, André Robbemond	
Les Mines de l'Afrau (Tagamanent). Recull topogràfic	57
Ferran Cardona Oliván	

Miscel·lània

En record de l'Eloïsa Artola	62
Grup Mineralògic Català	

El racó de la biblioteca

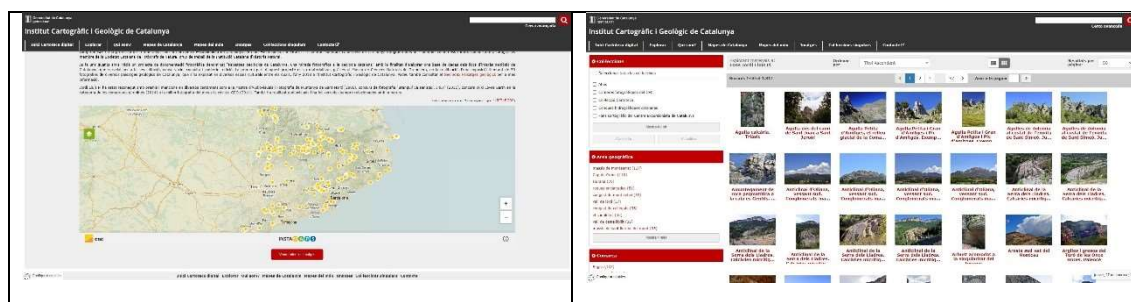
Ressenya bibliogràfica: "L'afició als minerals. Experiència aplicada", de Joan Abella i Creus	64
Joan Rosell	

Portada: Fluorita. Cantera "Berta", Sant Cugat del Vallés, Vallés Occidental, Barcelona.
Foto i col.: Juan María Pérez. Troballa de Jordi Coca (entre 1985 i 1988)

Fons fotogràfic GMC de minerals de Catalunya a l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya Xavier Rodríguez

Abans de l'estiu de 2021, el Grup Mineralògic Català va endegar una primera col·laboració amb l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC). El primer contacte va ser posar en coneixement errors cartogràfics trobats arran de l'article de les calcites de ca n'Obac. Aquests errors es troben sovint durant el transcurs d'una investigació històrica de patrimoni miner i la seva comunicació a l'ICGC vol refermar la idea que, davant les institucions, el GMC és quelcom més que un aplec de gent que es dedica a recol·lectar minerals.

Passat l'estiu de 2021, i rere converses mantingudes amb el Dr. Miquel Vila (de l'ICGC), es va proposar al GMC la creació d'un fons de fotografies de minerals que fossin representatius de jaciments i mines catalanes. Aquest fons, fruit d'aquesta col·laboració entre el GMC i l'ICGC, portarà el nom de la nostra entitat i es trobarà als fons documentals del web de l'ICGC. El funcionament serà molt semblant al fons Fotografies de paisatges geològics de Jordi Lluís Pi Calzada (2010-2019), que podeu consultar en aquesta adreça: <https://cartotecadigital.icgc.cat/digital/collection/fonspi>

El disseny serà molt semblant. Sobre un mapa de Catalunya apareixeran uns punts que seran els jaciments amb representació fotogràfica i, en clicar en un, sortirà la llista d'imatges relacionades amb aquell punt. També, clicant a baix, es podran veure totes les fotos en format galeria amb uns menús de selecció a l'esquerra, tal com han fet pel fons del nostre company Jordi Lluís Pi.

Per tal d'engegar aquest projecte es va confeccionar una llista de jaciments registrats a MinerAtlas, comarca per comarca i posteriorment se'n van proposar les espècies més interessants de cada jaciment escollit. Amb aquesta llista publicada, es va fer una crida als socis i sòcies del GMC perquè, aquells que ho volguessin, cedissin fotografies de minerals dels jaciments catalans proposats. Els criteris per a escollir les fotos han estat bàsicament seva qualitat i enfocament i l'interès del mineral fotografiat.

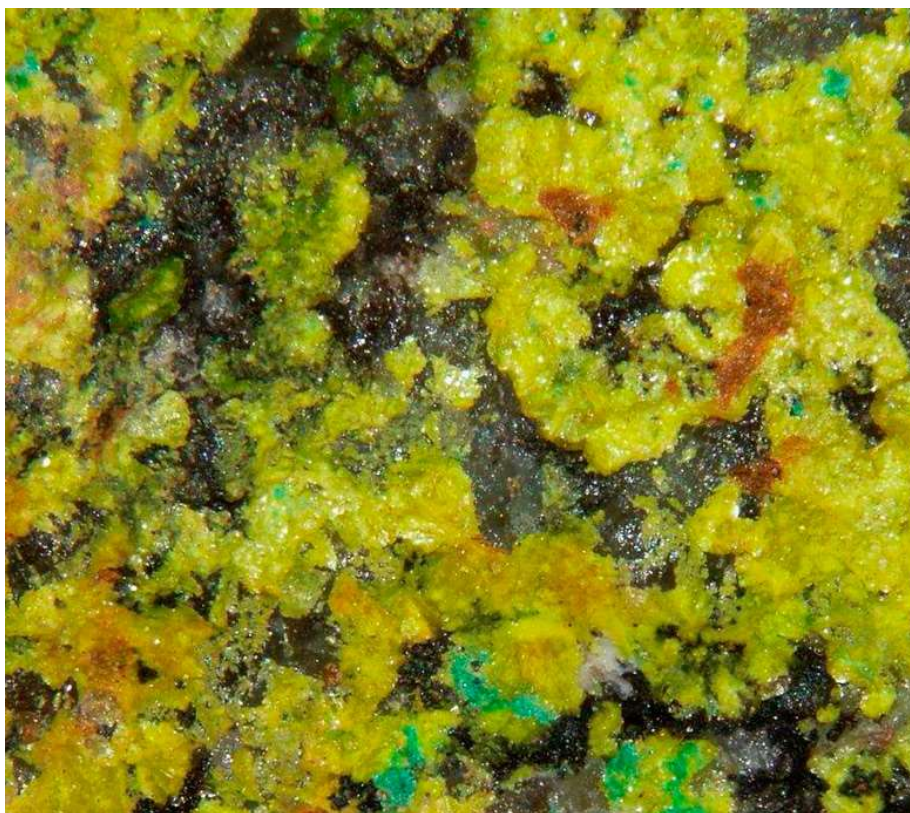
Xavier Rodríguez, Pep Ignacio i Jorgina Jordà van encarregar-se de preparar i gestionar aquesta tasca. La feina s'havia d'entregar abans de final d'any per temes administratius, per la qual cosa les darreres setmanes de l'any van ser certament "intenses". Molts socis i sòcies ens van enviar fotografies. Tot i que l'objectiu demanat eren 250 imatges finalment es van trametre 319 fotografies.

S'han confeccionat, per tant, 319 fitxes, una per cada exemplar, on s'especifica l'espècie mineral, el nom del jaciment, les coordenades segons la projecció UTM 31 (que és la que fa servir el programa Vissir 3), una descripció del que es veu a la foto, el camp visual o les mides de l'exemplar, la col·lecció a qui pertany i l'autor de la fotografia.

La resta de fotos que hem recollit queden a la reserva per anar ampliant aquest fons o per a ser incorporades al fons del GMC.

Els participants en aquesta primera entrega, com a fotògrafs i/o col·leccionistes, als quals agraïm la seva col·laboració, han estat: Agustí Asensi, Albert Vaquero, Àngel Blas, Carles Castanera, Carles Manresa, Carles Rubio, Carlos Espinosa, Eduard Matilla, Eloi de San Martín, Fabre Minerals, Font Phillipe, Fran García-Alacid, Francisco J. Tomás, Frederic Varela, Gerard Espinosa, Jeff Scovil, Jesús Franquesa, Joan García-Santiago, Joan Macau, Joan Rosell, Joan Viñals, Joan Vinyoles, Jorgina Jordà, José A. Soldevilla, José Benito, José L. Garrido, Josep A. Ignacio, Josep Carreras, Lluís Clapés, Màrius Asensi, Martí Rafel, Prudenci Gatell, Valentín Bártulos, Xavier Ortiz i Xavier Rodríguez.

Us avancem unes quantes fitxes per tal de que pugueu veure el resultat:

Títol	TYUYAMUNITA
Localitat	Mina "Eureka", Castell-estaó, la Torre de Capdella, Pallars Jussà, Lleida
Coordenades de la imatge	east = 331896.8; north = 4694675.4; units= m; projection= UTM zone 31 North
Descripció	Crosta cristal·lina de tyuyamunita.
Camp visual (cv) / Mides	cv 5 mm
Col·lecció mineralògica	José Luis Garrido Rufaste
Autor imatge	José Luis Garrido Rufaste
Registre	RFGMC-212
Format original	Una imatge digital.
Format	JPEG
Matèria	Minerals de Catalunya Fotografies
Tipus de recurs	Image
Editor digital	Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
Disponible des de	01/01/2022
in	Fons Grup Mineralògic Català, https://cartotecadigital.icgc.cat
Drets	http://rightsstatements.org/vocab/InC/1.0/
Permis d'ús	Còpia permesa amb finalitat d'estudi o recerca, citant la col·lecció i l'autoria (abreujat si s'escau) i la font "Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) – Fons Grup Mineralògic Català (GMC)". Per a qualsevol altre ús cal demanar autorització al propietari dels drets d'autor.

Títol	FLUORITA
Localitat	Pedrera "Berta", Sant Cugat-el Papiol, Vallès Occidental-Baix Llobregat, Barcelona
Coordenades de la imatge	east = 417829.5; north = 4590258.2; units= m; projection= UTM zone 31 North
Descripció	Cristalls octaèdrics superposats de fluorita.
Camp visual (cv) / Mides	cv 15 mm
Col·lecció mineralògica	José Luis Garrido Rufaste
Autor imatge	José Luis Garrido Rufaste
Registre	RFGMC-06
Format original	Una imatge digital.
Format	JPEG
Matèria	Minerals de Catalunya
Tipus de recurs	Fotografies
Editor digital	Image
Disponible des de	Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
in	01/01/2022
Drets	Fons Grup Mineralògic Català, https://cartotecadigital.icgc.cat http://rightsstatements.org/vocab/InC/1.0/
Permis d'ús	Còpia permesa amb finalitat d'estudi o recerca, citant la col·lecció i l'autoria (abreujat si s'escau) i la font "Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) – Fons Grup Mineralògic Català (GMC)". Per a qualsevol altre ús cal demanar autorització al propietari dels drets d'autor.

Títol	ATZURITA
Localitat	Pedrera "Berta", Sant Cugat-el Papiol, Vallès Occidental-Baix Llobregat, Barcelona
Coordenades de la imatge	east = 417829.5; north = 4590258.2; units= m; projection= UTM zone 31 North
Descripció	Cristall tabular prismàtic d'atzurita sobre quars.
Camp visual (cv)/ Mides	cv 5 mm
Col·lecció mineralògica	Joan Rosell Riba
Autor imatge	Joan Rosell Riba
Registre	RFGMC-08
Format original	Una imatge digital.
Format	JPEG
Matèria	Minerals de Catalunya
Tipus de recurs	Fotografies
Editor digital	Image
Disponible des de	Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
in	01/01/2022
Drets	Fons Grup Mineralògic Català, https://cartotecadigital.icgc.cat http://rightsstatements.org/vocab/InC/1.0/
Permis d'ús	Còpia permesa amb finalitat d'estudi o recerca, citant la col·lecció i l'autoria (abreujat si s'escau) i la font "Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) – Fons Grup Mineralògic Català (GMC)". Per a qualsevol altre ús cal demanar autorització al propietari dels drets d'autor.

Títol	CARMINITA
Localitat	Mina "Iris 18", grup miner "Porvenir", Escornalbou, Riudecanyes, Baix Camp, Tarragona
Coordenades de la imatge	east = 325243.5; north = 4555035.5; units= m; projection= UTM zone 31 North
Descripció	Microcristalls tabulars-prismàtics de carminita.
Camp visual (cv) / Mides	cv 0,8 mm
Col·lecció mineralògica	Joan Vinyoles Verdaguer
Autor imatge	José Antonio Soldevilla González
Registre	RFGMC-138
Format original	Una imatge digital.
Format	JPEG
Matèria	Minerals de Catalunya Fotografies
Tipus de recurs	Image
Editor digital	Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
Disponible des de	01/01/2022
in	Fons Grup Mineralògic Català, https://cartotecadigital.icgc.cat
Drets	http://rightsstatements.org/vocab/InC/1.0/
Permis d'ús	Còpia permesa amb finalitat d'estudi o recerca, citant la col·lecció i l'autoria (abreujat si s'escau) i la font "Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) – Fons Grup Mineralògic Català (GMC)". Per a qualsevol altre ús cal demanar autorització al propietari dels drets d'autor.

Grup de treball Fons fotogràfic GMC de minerals de Catalunya – Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

Sortida a la pedrera de "Sant Corneli", Fogars de la Selva, Girona (27/2/2022)
Jorgina Jordà

El passat dissabte 27 de febrer vam realitzar una sortida del Grup Mineralògic Català a la pedrera de "Sant Corneli", també coneguda com a de Can Saboia (o Can Savoia), adscrita al municipi de Fogars de la Selva, tot i que una petita part pertany al de Tordera.

Un cop ens vam trobar tots al lloc acordat prèviament, amb molta puntualitat, ens vam dirigir cap la pedrera i, després d'una bonica passejada amb agradable temperatura i bones vistes, ja vam iniciar la recerca de minerals.

Fotos: Agustí Asensi

Com ja comença a ser una tònica habitual a les sortides de la nostra entitat, vam ser força colla. Això va fer que ben aviat apareguessin els minerals més característics de la zona, que es troben a l'interior de vacúols dins del basalt. Unes de les espècies més característiques és la phillipsita,

que a Can Saboia apareix molt ben cristal·litzada i és fàcil de distingir amb la lupa. També mesolita i natrolita molt més difícils de classificar a simple vista. A més de les espècies citades, també es van trobar cristalls d'aragonita molt ben desenvolupats i de bona mida. Això sí; es va haver de picar amb moltes ganes ja que la duresa dels basalts va fer suar de valent als que volien obtenir una recompensa en forma de mostra.

Fotos: Juan Maria Pérez

Però poc a poc i amb esforç els minerals van anar sortint per a l'alegria de tots els presents.

Fotos: Joan Bruguera

Fotos: Joan Font

Foto: Frederic Varela

A més de trobar bones mostres, tothom va poder gaudir per la possibilitat de veure “in situ” l’espectacular aflorament de colades basàltiques en disposició columnar que afloren a la pedrera, la qual és també un mirador privilegiat, ja que hi podem observar la falla per on passa la Tordera en el seu camí fins al mar.

Fotos: Prudenci Gatell

Foto: Pep Ignacio

Només ens resta agrair al propietari de la pedrera, el Sr. Josep Camps, permetre'ns realitzar aquesta sortida, ja que no hem d'oblidar que aquesta pedrera es troba en explotació i està totalment prohibit accedir-hi sense autorització.

Crònica de la sortida del GMC a les mines “Regia” i “Linda Mariquita”, El Priorat, Tarragona (9/4/2022)

Màrius Asensi Jordà

El passat dissabte 9 d'abril vàrem realitzar una sortida de camp a les mines “Regia” (Bellmunt del Priorat) i “Linda Mariquita” (El Molar), localitzades dins de la comarca del Priorat, Tarragona.

Com és habitual, vàrem quedar tots (ja esmorzats) a l'aparcament de la mina “Eugenia”, un lloc fàcil de trobar i prop de la nostra primera parada, la mina “Regia”. Després de passar llista, vàrem repassar el recorregut que anàvem a fer i vàrem iniciar l'excursió.

Un cop aparcats a les instal·lacions de la mina "Regia" (nova), vàrem iniciar la recerca de minerals i, de bon inici, ja van aparèixer exemplars interessants, com unes calcopirites molt maques, que va trobar un dels socis més jove, galena i esfalerita ben cristal·litzada, marcassita, nacrita i, més habitual, ankerita, dolomita i siderita.

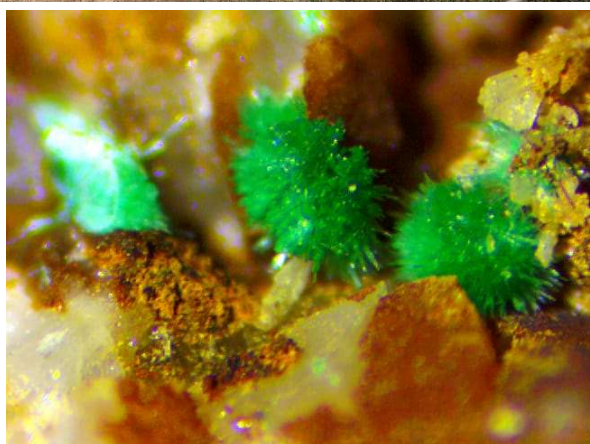

Seguidament, abans de partir cap a la mina “Linda Mariquita”, vàrem parar a les instal·lacions de la mina “Regia” vella, on pràcticament vàrem trobar els mateixos minerals.

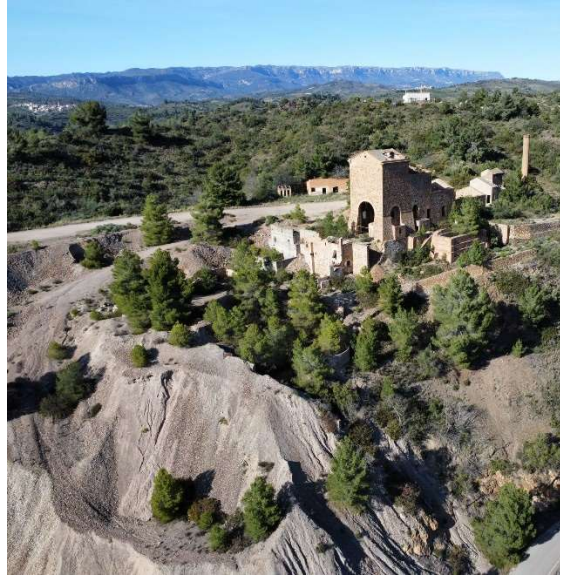
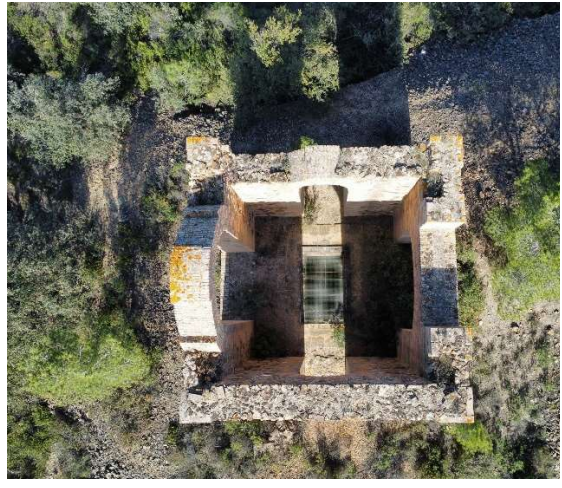
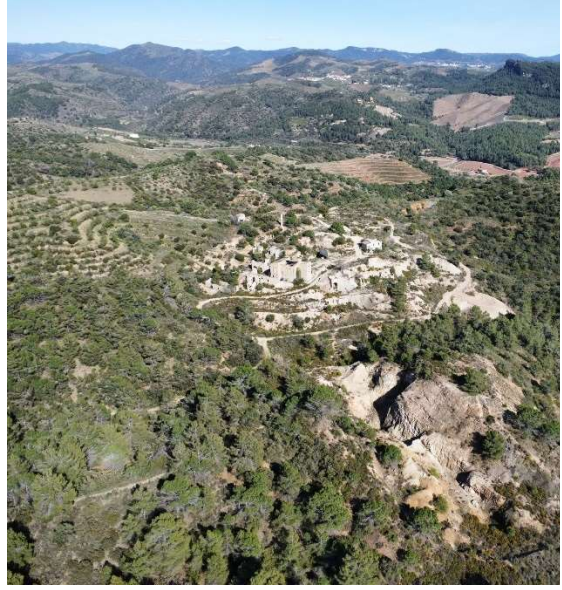
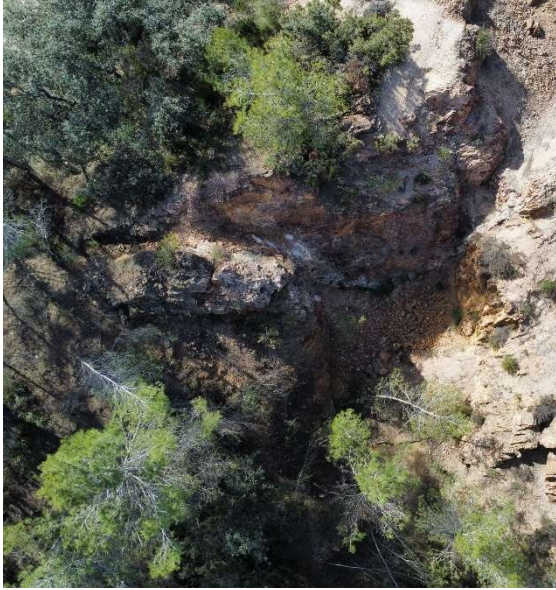
Ja a migdia, vàrem posar rumb cap a l'antic filó de barita sota les instal·lacions de la "Linda Mariquita" per a poder gaudir del merescut dinar sota l'ombra dels pins. Després de recuperar forces i donar un cop d'ull al filó, vàrem visitar l'entrada a la mina (tancada) i seguidament ens vàrem apropar fins a l'edifici principal, actualment rehabilitat i convertit en un centre d'interpretació de la Batalla de l'Ebre de 1938, ja que fou un antic hospital de campanya.

Després de buscar una mica per tot el terregall, vàrem posar fi a l'excursió. Gràcies als participants!! Us esperem a la següent!!

Fotografies de l'article: Agustí Asensi, Màrius Asensi i José Javier Benito.

Abans d'acabar, voldria destacar que el nostre company Sergio Evangelio, durant l'excursió, va fer unes imatges espectaculars de la zona a vista de dron.

IV Trobada Internacional de Micromineralogia i Sistemàtica Mineral de Camprodon-Rocabruna

Joan Rosell, Pep Ignacio, Valentín Bártulos

Els propassats dies 30 d'abril i 1 de maig es va celebrar a Camprodon i Rocabruna la Trobada. La darrera havia d'haver-se celebrat l'any 2020, però els confinaments per la Covid-19 no ho van permetre.

IV TROBADA INTERNACIONAL
de MICROMINERALOGIA
i SISTEMÀTICA MINERAL
30 abril - 1 maig
30 Abril - Avril - April - Aprile
1 Mayo - Mai - Maggio - May

Camprodon i Rocabruna, CATALUNYA

La bourse d'échange de microminéraux
et de la systématique des Pyrénées
Mostra scambio microminerali
e sistematica nei Pirenei Encuentro de microminerales
y sistematica de los Pirineos
Pyrenees micro/systematic
mineral exchange show

IV TROBADA INTERNACIONAL
DE MICROMINERALOGIA I
SISTEMÀTICA MINERAL
30 d'abril i 1 de maig a Camprodon - Rocabruna
Al Pavelló Vell
2022
Taula d'intercanvi de minerals

**Vols conèixer
els minerals?**

**Taller d'iniciació
als minerals**
Dissabte d'11 a 14 h.
Diumenge d'11 a 13 h.

**Taller: Vine a trobar
el teu mineral !!!**
Dissabte d'11 a 13 h.
Diumenge d'11 a 13 h.
Davant el Pavelló Vell

més info: www.minercat.com

Aquest any han participat 33 "microscopis", menys que en la darrera edició però un bon nombre veient la situació actual. Hem tingut visitants de França, Bèlgica i Itàlia, a part dels vinguts de terres catalanes i de la resta de l'Estat. Van estar presents membres de l'AFM (Association Française de Microminéralogie), de la AMI (Associazione Micromineralogica italiana), amb membres del Gruppo Mineralogico Cremonese i Gruppo Orobico Minerali, i de la 4M belga (Association des Micro Monteurs de Minéraux de Montigny-le-Tilleul), junt amb l'Asociación Murciana de Mineralogía i, evidentment, socis i sòcies del GMC.

Cal dir que l'afició als micros i a la sistemàtica ha anat in crescendo els darrers anys a les nostres terres, però la llarga tradició "micromounter" a l'estranger està molt més consolidada. Per això, trobades com

aquesta permeten que aprenguem dels que venen. També ens han convidat a participar en properes trobades que es faran a Itàlia, França i Bèlgica (de les quals ja informarem), on segur que n'aprendrem molt més.

A la tarda del divendres 29 d'abril, ja vam començar a acollir alguns participants. Fins i tot alguns canvis ja es van fer, però vam demanar que s'esperessin a dissabte perquè hi fóssim tots. L'espai escollit aquest any ha estat el pavelló vell de Camprodon. El menjador de l'escola del Dr. Robert quedava petit i no permetia fer "estesa" de caixes. Les taules eren grans, hi havia facilitat per transitar entre taules i bona ventilació per la covid (que encara hi és).

Les taules disposades al Pavelló Vell de Camprodon

El dissabte 30 d'abril ja es van iniciar els intercanvis amb intensitat. Les caixes i caixetes anaven i venien. Hi vam poder veure centenars d'exemplars micro, però també hi havia peces de certa mida, moltes de localitats espanyoles. Cada participant, en funció de la seva nacionalitat, portava majoritàriament el material de la seva terra, tot i que hi havia exemplars de viatges mineralògics a altres països com Grècia, Alemanya, Noruega, Rússia, Txèquia... Això ens va fer veure com molts d'aquests col·leccionistes estrangers tenen per costum anar fent expedicions a zones mineres importants del continent, inclús algun amb exemplars recollits als EUA o Canadà.

Començant els intercanvis ben d'hora...

Mentre els intercanvis anaven funcionant, Pep Ignacio va estar fent tallers d'iniciació als minerals, amb prou assistència de mainada i alguns més grans. El taller del "sorral", on enterrem exemplars i els nens i nenes els treuen amb pales i tamisos, no es va poder fer pels xàfecs que van durar fins a mitja tarda. La veritat és que mentre fora plovia, el repicar de la pluja a la teulada feia més càlid estar amb el teu microscopi i caixes i més caixes de micros per observar i gaudir.

Pep Ignacio fent tallers per a la mainada.

Durant el matí ens va venir a visitar l'alcalde de Camprodon, el Sr. Xavier Guitart, amb qui vam fer una "volta" per les taules i es va mostrar sorprès quan li vam comentar la nacionalitat d'alguns expositors. Ens va confirmar l'interès d'aquest consistori en continuar mantenint la Trobada.

A la tarda es van donar els premis de la "Travessa Mineralògica" de la Trobada, tant per a la mainada com per als col·leccionistes. Des de feia unes setmanes, a l'escola pública Dr. Robert de Camprodon havíem deixat una caixa amb 14 minerals per identificar. Un cop recollits els fulls amb les respostes, vam fer-ne el recompte. Els guanyadors, amb 12 encerts, van ser: 1r premi (un estereomicroscopi i un lot de micros) per a Maria Casanova; i 2n i 3r premi per a Pol Corominas i Adrià Moret (una col·lecció de minerals), tots de 6è de primària. Els premis van ser entregats pel Sr. Joan Faig, segon tinent d'alcalde, i pel regidor Sr. Joan Bobi.

Col·leccions de minerals per als premis de l'escola.

El premi a la "Travessa Mineralògica PRO" (amb micros preparats pel darrer guanyador, Pedro Mingueza) va ser per Marco Sturla. Com a anècdota cal comentar que Marco ens va demanar abans de venir si podíem deixar-li un estereomicroscopi perquè ell venia en avió i no li cabia a l'equipatge. També cal dir que a tots els assistents se'ls va obsequiar amb una bossa amb informació de la Vall de Camprodon, una corretja del GMC (per a penjar la lupa) i productes com una capsa de galetes Birba i una cervesa Minera, gentilesa de l'Ajuntament de Camprodon.

Entrega de premis de la Travessa Escolar i la Travessa PRO.

Travessa PRO

A la vesprada es va celebrar el tradicional sopar de germanor als “estudis” de Rocabruna. La idea era fer-lo a l’exterior, amb les magnífiques vistes que tenen a Rocabruna, però el fred va aconsellar fer-ho a l’interior. En Fermí Bobi va donar la benvinguda a Rocabruna als assistents. Va ser un àpat a base de pa amb tomàquet, embotits, formatges, truita de patates, croquetes i postres. Malgrat els inconvenients de fer-lo així, tothom va quedar satisfet en tots els sentits.

En Fermí Bobi fent el discurs de benvinguda a Rocabruna.

El diumenge 1 de maig, al matí, els assistents que van preferir seguir amb els intercanvis van restar al pavelló i els tallers van continuar funcionant. I aquest cop sí que Valentín Bártulos va poder gestionar l'experiència del "sorrall", ja que la pluja ens va respectar.

Els altres expositors van visitar la mina de Les Ferreres en grups. Van fer de guies Pedro Mingueza, Joan Rosell i Xevi Ortiz, que tot i no poder venir a la Trobada de dissabte va voler participar-hi. També ens va acompanyar la Sra. Maria Casadesús, tercera tinent d'alcalde, que va poder visitar diferents nivells de la mina, tot entrant per la boca romana (reparada després de les destrosses fetes per alguns brètols) i sortint per la del "faig".

A la recerca de minerals al sorral...

Per acabar volem agrair a tots els participants per portar la il·lusió dels minerals a aquesta fantàstica vall pirinenca. Als que han vingut de més a prop i als que han vingut de més lluny, pel seu compromís amb la Trobada i la seva generositat a l'hora de compartir els seus coneixements i les seves peces. Especial agraïment a l'Association Française de Micromineralogie, a l'Associazione Micro-mineralogica Italiana i a la 4M de Bèlgica per la seva participació i el suport que ens han donat en totes les edicions.

Agrair especialment a Pep Ignacio i Valentín Bártulos (tots dos del GMC) per la seva inestimable ajuda i implicació en la Trobada, en detriment d'hores per a poder fer tots els intercanvis que haurien volgut. I, com no pot ser d'altra manera, a Fermí Bobi, el nostre "representant" a Rocabruna i a Camprodon. A Pedro Mingueza i Xevi Ortíz per acompanyar els visitants de la mina. A Rafa Arquillo (Kunugi) per proporcionar minerals pels tallers i a la gent de Cervesa Minera, per tan saborosa beguda.

I molt important, agrair a l'Ajuntament de Camprodon, amb el seu alcalde el Sr. Xavier Guitart, pel suport que sempre han donat a la Trobada, que esperem que continuï en el futur, i pels projectes per a la mina que hi ha sobre la taula. I a Alícia Guillaumes, que ens ha fet de pont amb l'Ajuntament aquests darrers mesos.

Pels comentaris que ens van arribar, els participants han quedat molt contents i amb ganes de repetir. Tal com ja els vam explicar, la pròxima Trobada serà l'any 2024, ja que vam decidir fer-la bianual. Ja anirem informant si hi ha canvis.

Aneu preparant els vostres microscopis; us hi esperem a tots i totes.

Fotografies: Ginés López, Xavier Rafanell, Joan Rosell.

Alguns dels expositors

Sortida a les mines de Can Montsant, Hortsavinyà (15/5/2022)

Jorgina Jordà

El passat diumenge 15 de maig es va fer una sortida a les mines de Can Montsant, localitzades a Hortsavinyà (Tordera, Maresme). Aquesta excursió ja s'havia fet durant la tardor de l'any passat, però uns quants socis van quedar-se sense poder-la gaudir a causa de la gran demanda que va tenir i que va superar el nombre màxim d'assistents.

En aquesta ocasió, al ser en mes de maig, el canvi d'estació es va notar i el temps va ser esplèndid. De fet, semblava més estiu que primavera.

A l'hora prevista ja havien arribat tots els participants, així que després de les salutacions habituals i alguna que altra presentació (vam tenir el plaer de que ens acompanyés Sergey, un nou company d'afició vingut des del Kazakhstan), vam començar a caminar fins a la clariana del Roquell. En aquesta ocasió, Frederic Varela va ser l'encarregat de fer l'explicació geològica d'aquest indret tan especial, cosa que va fer de forma molt aclaridora tot i que no era gens fàcil.

Camí a la petita clariana del Roquell. Foto: Agustí Asensi.

Clariana del Roquell i explicació de Frederic Varela. Foto: Agustí Asensi.

Va començar amb un repàs de la història d'aquestes mines des de les primeres dades que es tenen fins al seu tancament i, posteriorment, va parlar de la geologia de la zona, parant atenció en la definició dels dipòsits tipus skarn. Frederic va destacar que Hortsavinyà pertany a aquesta tipologia de jaciments i que això fa que sigui un lloc amb molta varietat d'espècies mineralògiques i, per tant, molt d'atractiu per als col·leccionistes.

Un cop finalitzada l'explicació, vam seguir el camí fins on vam poder i després ja vam haver d'enfilar-nos per la muntanya fins arribar als terregalls i a les corresponents boques de la mina.

Entre tots els assistents es van anar trobant molts dels minerals descrits, com ara bornita, magnetita, andradita-grossulària, vesuvianita, epidota, auricalcita, malaquita, hidrozinquita...

Clariana del Roquell i explicació de Frederic Varela. Fotos: Joan Martínez Bruguera.

Camí als terregalls. Fotos: Agustí Asensi.

Camí als terregalls. Foto: Joan Martínez Bruguera.

Boca de la mina. Foto: Agustí Asensi.

Auricalcita. C.V.: 2,3 x 1,2 cm

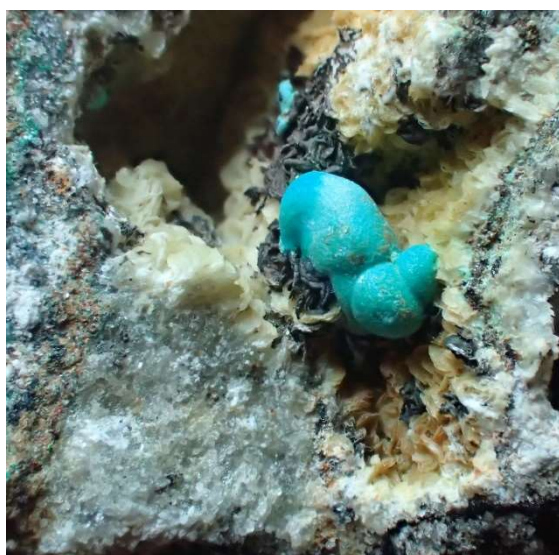
Bornita. Mida de la peça: 5,5 x 4 cm

Epidota. C.V.: 0,5 x 0,3 cm

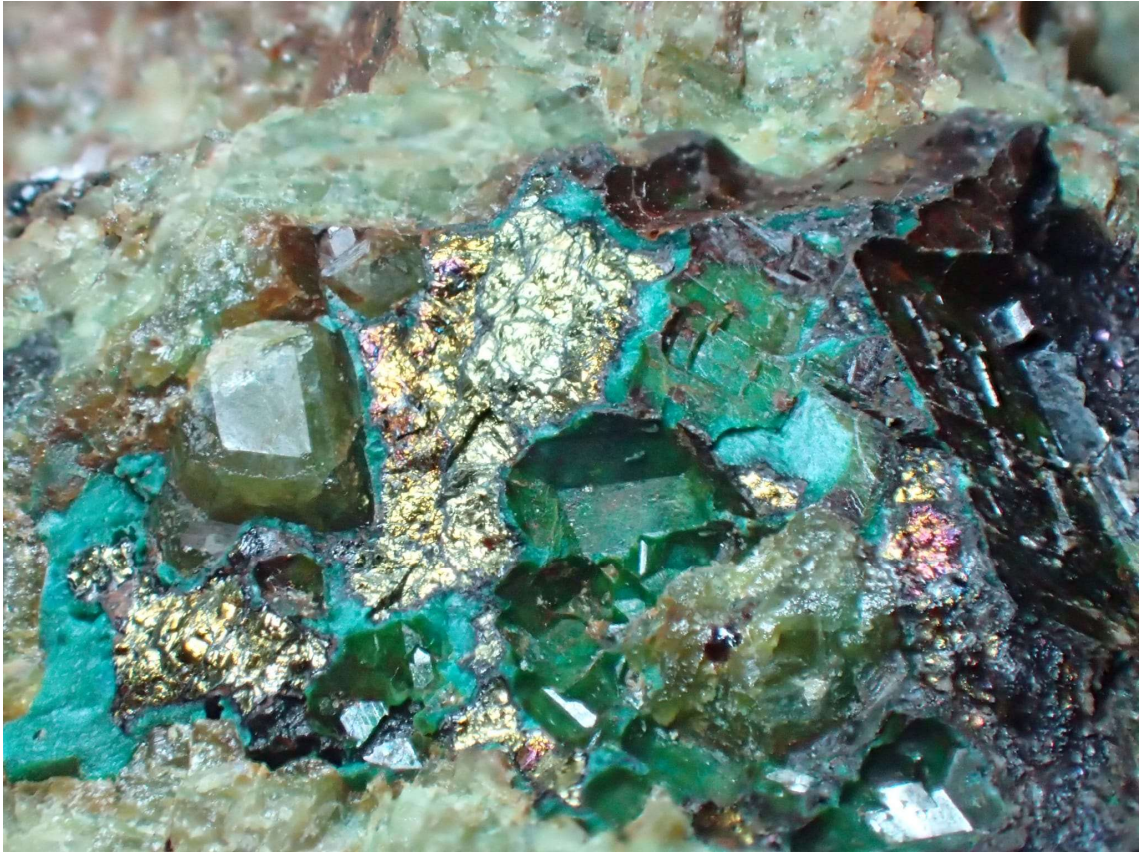
Epidota. C.V.: 2 x 1,5 cm

Malaquita. C.V.: 2 x 1,5 cm

Smithsonita. C.V.: 2,5 x 2 cm

Granat. C.V.: 2 x 1,5 cm

A l'hora prevista vam començar a tornar fins on havíem deixat els cotxes i encara vam tenir temps de fer alguna parada per tal d'observar algun filonet ben amagat i fer força fotos de l'entorn i les seves magnífiques vistes.

Foto de grup. Foto: Màrius Asensi.

Només resta donar les gràcies a tots els assistents i en especial a Frederic Varela.
Fins a la propera!!!

Fotos dels minerals: Frederic Varela

Crònica sortida Can Llabor (11/6/2022)

Prudenci Gatell

Dissabte 11 de juny va ser el dia escollit per a fer la sortida del Grup a Can Llabor. Situat a l'extrem nord del massís de les Guilleries, dins el terme municipal de Susqueda però ben a prop de Sant Martí Sacalm, el punt de trobada va ser el parc de bombers d'Amer. Força calor ja a primera hora, que augurava una jornada sufocant.

Repartits els participants optimitzant l'ocupació dels vehicles, es va enfilir carretera amunt per uns paisatges naturals d'una verdor sorprenent. Ja prop del cim, es va agafar el trencall per la pista forestal que, en el moment en que es va allunyar de les cases, va esdevenir un camí força irregular. Un cop a lloc, el darrer tram es va fer a peu.

A mode introductori, explicar que l'aflorament-jaciment visitat és format per tres punts: Can Llabor, el Puig del Pedró i el Torn. La primera parada va ser al segon, ja que es trobava al mig de l'itinerari. Allà, en Lluís Clapés, amb la col·laboració d'en Josep Barnés, ens va fer una exhaustiva explicació sobre la geologia de la zona i el com i perquè s'han format les mineralitzacions existents. Us recomanem llegir el seu article a Infominer 63 (2/2015), per a ampliar el vostre coneixement sobre el tema i com a bon complement a aquesta crònica.

De manera resumida, les Guilleries es troben en un context paleozoic, format per roques bàsicament metamòrfiques, molt antigues, que es van veure afectades per intrusions magmàtiques posteriors. És en aquestes zones de contacte on es van formar els skarns on es troben aquests materials calcosilicatats característics, amb tota la mineralització associada. Pel que fa a la intervenció de l'home, no hi ha hagut mai una activitat extractiva de gaire importància. Es van registrar a principis del s. XX algunes concessions per mines de ferro, sense arribar mai a treballar-hi amb gaire intensitat. No obstant això, de ben segur que s'hi van fer prospeccions i rases, que a dia d'avui apareixen en forma de terregalls.

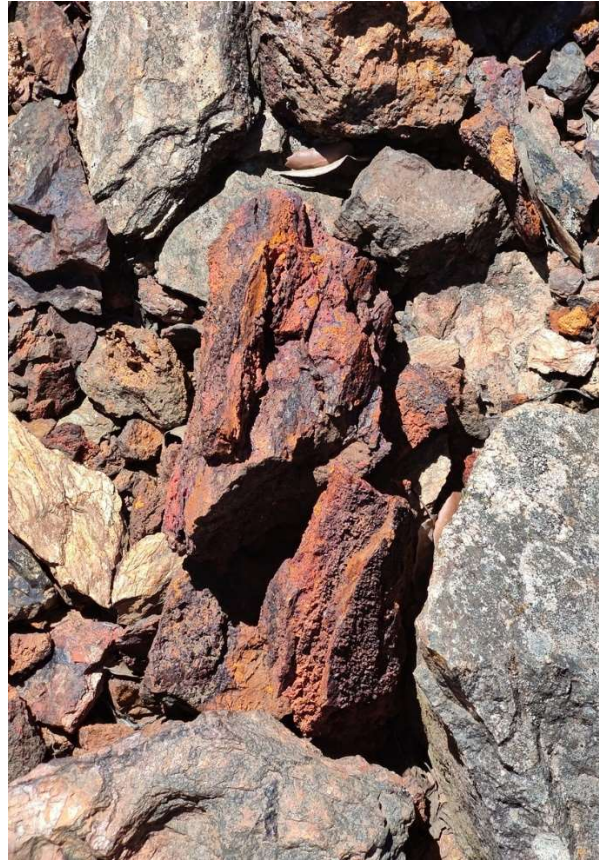
El Puig del Pedró. Fotos: Màrius Asensi.

Tornant al que va ser la sortida, al Puig del Pedró, aflorament natural, es va fer tota l'explicació. D'allà estant, vam veure les labors del paratge del Torn, on s'hi havia trobat material metàl·lic. Es van poder recollir un bon grapat de mostres d'hedenbergita, el mineral més comú i abundant, que apareixia en feixos molt definits. En funció del grau de meteorització es presenta en tonalitats verdes o més fosques. Amb paciència i constància, es va trobar també alguna mostra de possibles augites, ben curioses, ja que el seu origen metamòrfic és diferent de les habituals del volcà de Roca Negra, per exemple. De tant en tant apareixien alguns metalls entre els feixos.

Mostres d'hedenbergita. Foto: Màrius Asensi.

Després d'una bona estona picant i seleccionant el material, vam traslladar-nos a la zona de Can Llabor, on presumiblement hi hauria hagut activitat extractiva. Tot el marge dret de la pista era conformat per un terregall prou extens, format per una mena de "gossan" i on la vegetació havia respectat el lloc. Vam poder gaudir d'una experiència interessant: amb imants, va ser ben fàcil recollir les mostres de magnetita (massiva, això sí) que es trobava dispersa. També s'hi barrejava pirrotina i algun altre mineral metàl·lic. Els més abundosos, però, eren aquests citats. Limonita, hematites i goethita complementaven la paragènesi visual, donant unes tonalitats de colors ocres i vermellosos. Algun petit fragment, amb la llum del sol directa, oferia reflexos irisats.

Zona de Can Llabor. Fotos: Agustí Asensi.

Ja propers al migdia, cap a la una, els assistents van anar retirant-se esglaonadament. Val a dir que la calor apretava i ja s'havia pogut recollir per part de tothom un bon grapat de mostres representatives. Aquesta retirada va ser on es va produir l'anècdota, o millor incidència, de la jornada. Malgrat els vehicles que es van utilitzar per a accedir al jaciment estaven preparats per a circular per pistes de muntanya, al camí hi havia un bon nombre de rocs i pedres i un dels cotxes va punxar; i ben punxat! Ai làs! Tots els cotxes del darrere van quedar atrapats, afortunadament no n'eren massa, i va començar la segona part de la sortida: convertir-se en mecànics, i fer un canvi de roda en una superfície inclinada i irregular! Amb la participació de tothom l'empresa va reeixir exitosa i tothom va poder retornar a casa sa i estalvi!!!

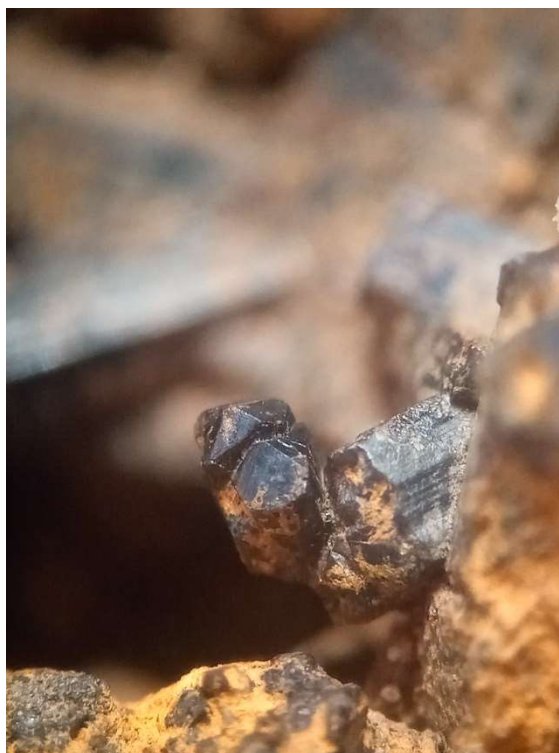
Foto: Agustí Asensi.

Hedenbergita. Foto: Lluís Clapés.

Augita. Foto: Prudenci Gatell.

Augita. Foto: Lluís Clapés.

Material fibrós d'aspecte metàl·lic. Foto: Lluís Clapés.

Hedenbergita. Foto: Prudenci Gatell.

Malaquita. Foto: Prudenci Gatell.

Antlerita y otros minerales de la mina “Previsión” (Fiñana, Almería)

José F. Castro (APGA), Adolf Cortel (GMC)

La mina "Previsión" se encuentra al norte del término municipal de Fiñana (Almería), en el Barranco de los Cocones. Se accede a ella a través de una pista forestal de unos 5 Km (figuras 1 y 2). La mina consta de un socavón y de una pequeña galería en dos niveles; el primer nivel tiene apenas 3 metros de longitud, desde el cual se baja al nivel inferior, de unos 20 metros de longitud. Los minerales secundarios de cobre están en el nivel superior (figura 3).

Fig.1. Camino de acceso a la mina “Previsión”

Fig. 2. Escombrera de la mina

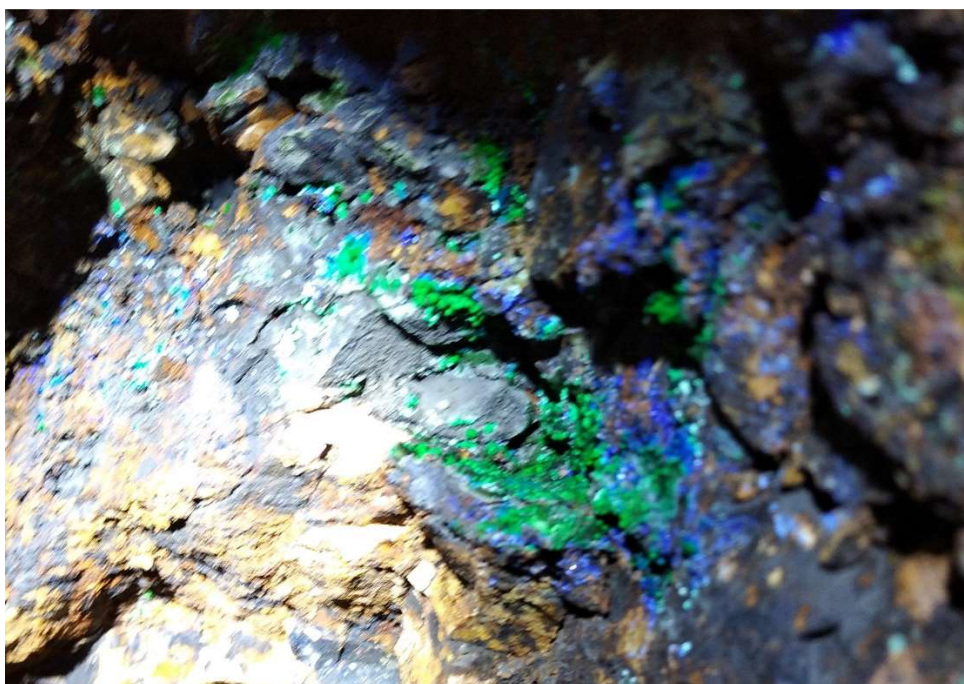

Fig. 3. Minerales secundarios de cobre (azurita, conicalcita, cornwallita) en la pared de una galería

Uno de estos minerales secundarios, que se ha identificado como antlerita, forma unos nódulos y costras de aspecto terroso y color verde. Ya que se trata de un mineral que no se prodiga demasiado (según mindat se ha citado pocas veces en España), se ha creído oportuno describir el hallazgo y el análisis del mineral en esta mina.

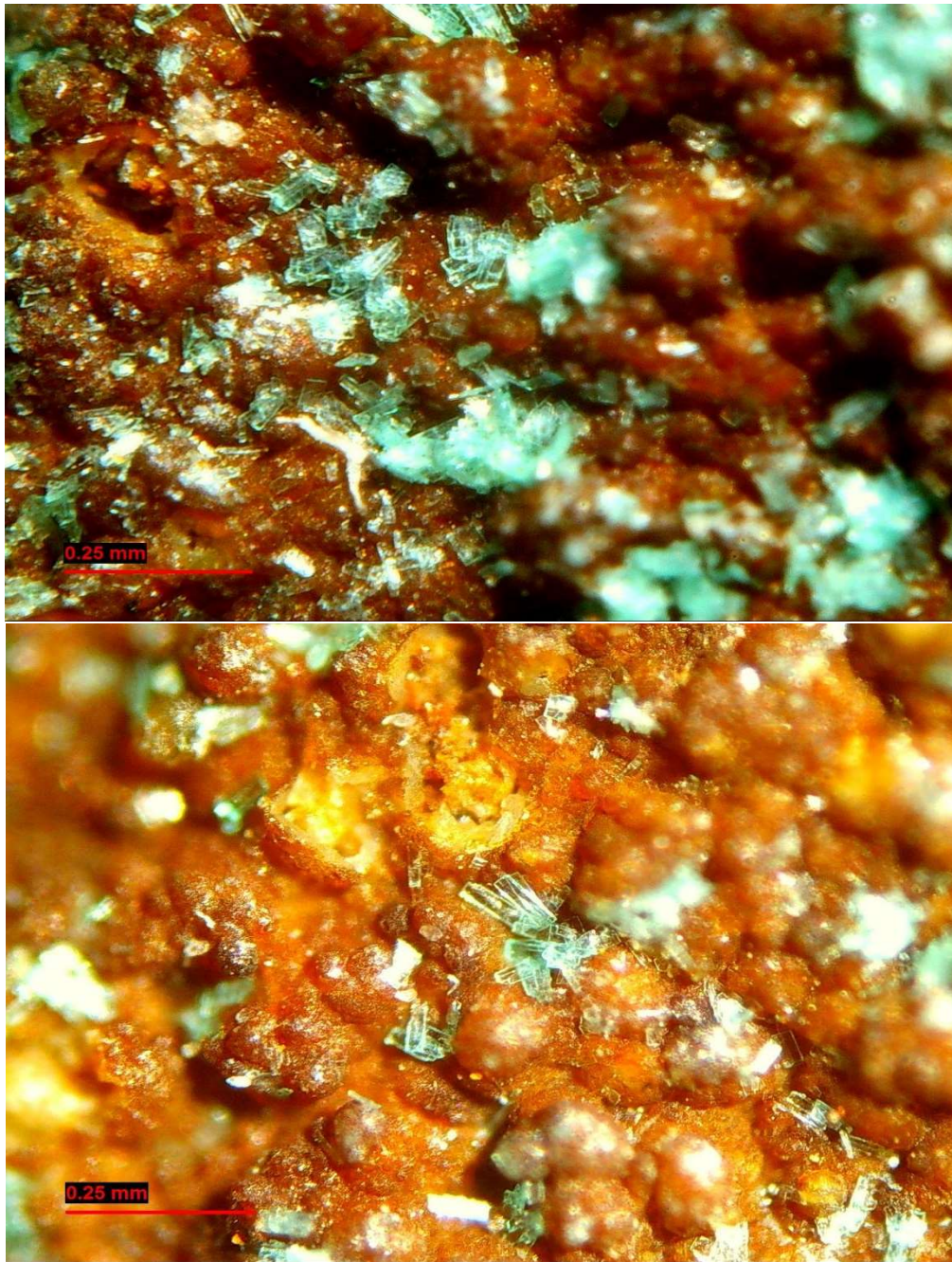

Fig. 4,5. Cristales de antlerita de la mina "Previsión" observados a 90 aumentos.

En el binocular se observa que el mineral está formado por pequeños listones apilados de un modo desordenado. Con el microscopio, a 90 aumentos, se observan mejor los listones, muy delgados y de color verde azulado (figuras 4 y 5). En las muestras estudiadas los cristales tienen una longitud que raramente supera las 100 micras (0,1 mm).

En el microscopio petrográfico, con la lámina de cuarzo, se ha comprobado que su elongación tiene signo positivo (figura 6). En un líquido de inmersión con índice de refracción 1,74 se ha verificado que el índice de refracción del mineral en la dirección del alargamiento de los prismas es claramente superior a 1,74 mientras que en dirección perpendicular es algo menor de 1,74 (figura 7). La birrefringencia es alta y se observan colores de interferencia en el primer y segundo órdenes (figura 6); gris en los cristales pequeños y verde en los cristales mayores. La extinción es recta y la figura de interferencia corresponde a un mineral biáxico pero la orientación de los cristales no ha permitido encontrar ninguna figura en la que se pueda

determinar claramente el signo óptico. No se ha observado un pleocroísmo destacable: los cristales mantienen el mismo color verde azulado en la rotación de la platina.

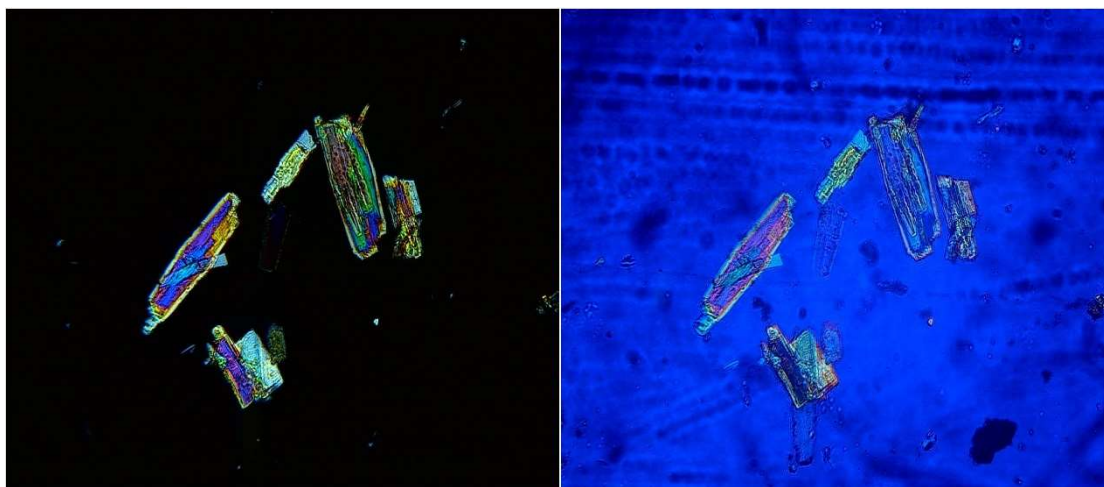

Fig 6. Cristales de antlerita observados con polarizadores cruzados. En la figura de la derecha, se ha introducido la lámina de cuarzo de modo que aumenta el retardo en los cristales orientados en dirección SSO a NNE y disminuye en los cristales orientados en dirección SSO a NNE y disminuye en los cristales orientados en dirección perpendicular, lo que indica un signo de elongación positivo.

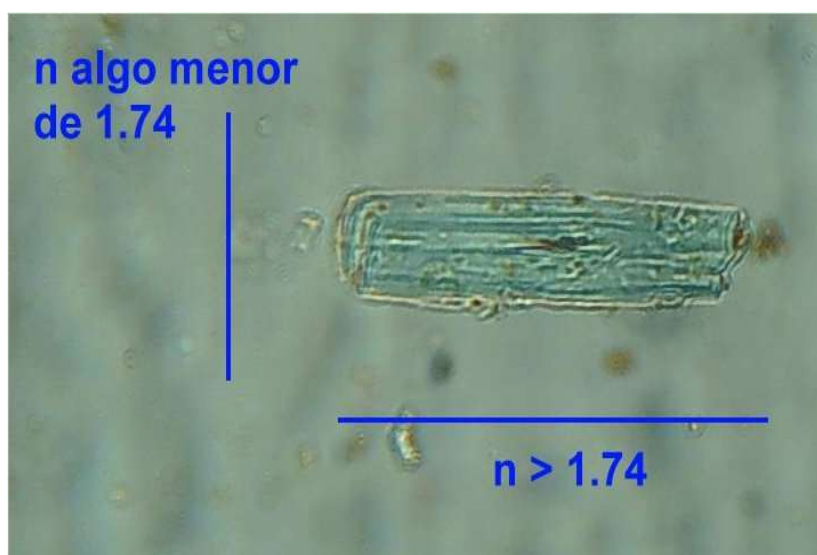

Fig 7. Cristal de antlerita en un líquido de índice de refracción 1,74. A partir del comportamiento de la línea de Becke, se han estimado los índices de refracción en cada una de las direcciones del prisma. En la dirección de elongación el índice es mayor de 1,74; en dirección perpendicular, algo menor de 1,74

Las propiedades ópticas que se acaban de indicar, por sí solas, no permiten identificar el mineral. Afortunadamente, su espectro Raman es relativamente intenso (figura 8) con la señal principal en la posición que corresponde al modo de vibración (stretching simétrico) del grupo sulfato, a 981 cm^{-1} , y señales estrechas de vibración de OH a 3484 y 3578 cm^{-1} . Este espectro es característico de la antlerita (Frost et al., 2004), tal como se ha podido confirmar en la búsqueda dentro de la base de datos RRUFF. En el análisis mediante LIBS (figura 9) se ha confirmado que las únicas líneas espectrales que aparecen en la región del UV corresponden a cobre (también se observan las líneas del Ca, relativamente débiles, muy probablemente debido a impurezas).

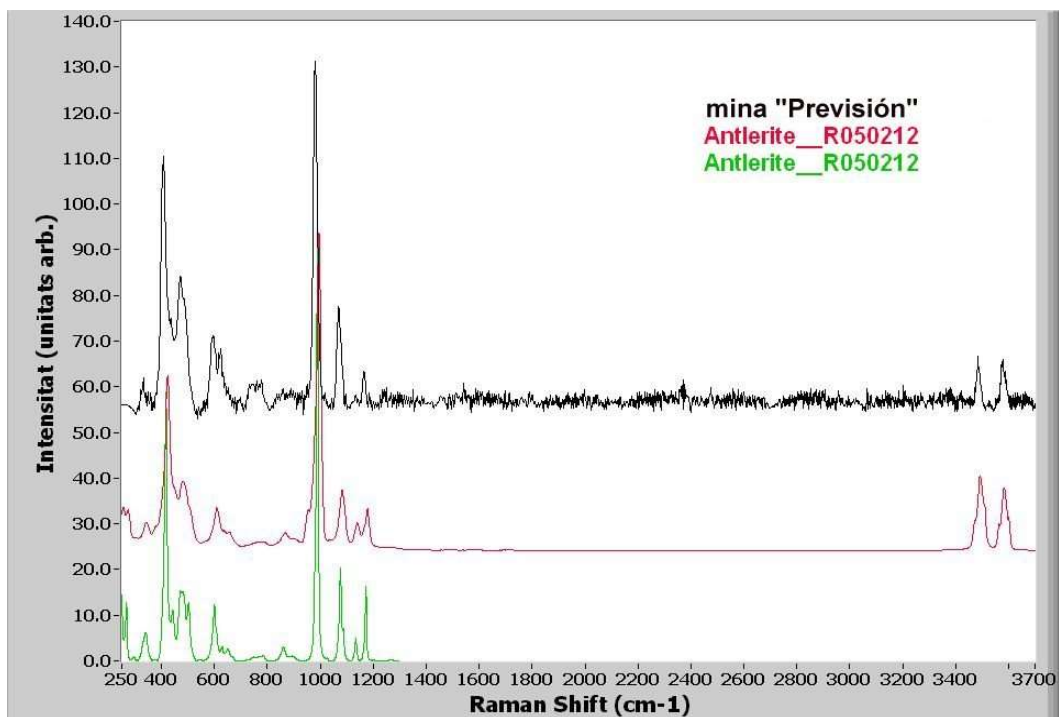

Ilustración 1 Fig 8. Espectro Raman de la antlerita de la mina "Previsión". Corresponde a un sulfato y coincide con los espectros de antleritas de la base de datos RRUFF y los descritos en la bibliografía.

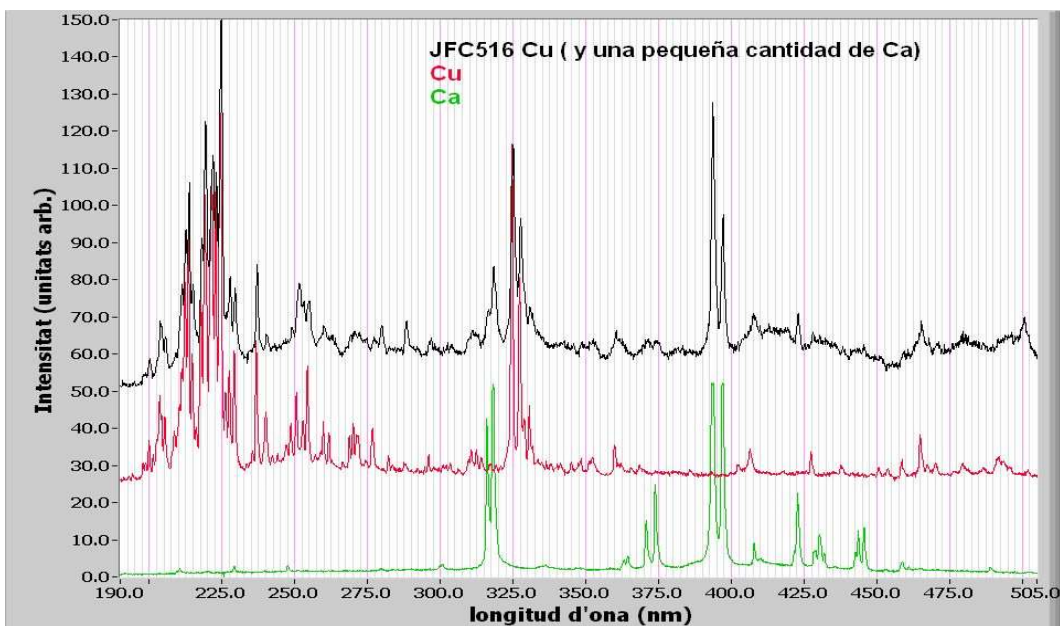

Fig 9. Espectro LIBS de la antlerita de la mina "Previsión" en la región UV. El único metal presente es el Cu (también se observa una pequeña cantidad de Ca).

En las muestras analizadas de esta mina también se ha verificado, además de presencia de azurita, la de cornwallita y conicalcita. Los espectros Raman de los minerales de color verde, que forman bolas minúsculas, a menudo recubriendo a la azurita, corresponden a cornwallita en aquellas zonas de un color verde similar al de la malaquita. Las costras de color verde oliva han resultado ser conicalcita. Otras costras de color verde manzana brillante contienen una mezcla de conicalcita y cornwallita.

Agradecimientos

Agradecemos a J.A.M. Barnestein (Barney) su ayuda en la localización de la mina.

Referencias

FROST R.L., WILLIAMS, P.A., MARTENS, W., LEVERETT, P., KLOPROGGE, J.T. (2004). "Raman spectroscopy of basic copper(II) and some complex copper(II) sulfate minerals: Implications for hydrogen bonding". American Mineralogist, vol. 89, pp.1130–1137.

Viatge mineralògic de dos holandesos a algunes mines catalanes

David Nieto, André Robbemon

17 de maig de 2022

Arribem a Catalunya, i ens dirigim al nostre Hostal Les Torres, de Sant Esteve Sesrovires, amb unes vistes impressionants de la Serra de Montserrat.

18 de maig de 2022

El primer dia de recerca a Catalunya ja va ser un gran èxit. El dia aconseguíem un gran 10 de valoració! André Robbemon i jo quedem amb Joan Rosell, que es va assegurar de que ens acompanyessin diversos col·leccionistes catalans (genial!!) i amb Joan Martínez Bruguera, un tipus meravellós que ens guiarà cap al Pirineu durant dos dies a finals d'aquesta setmana.

Vam anar a les mines de ferro de Rocabruna, a Bruguers (Gavà). A la mina ja vam trobar exemplars i amb la lupa vam poder identificar-los: montgomeryita, collinsita, hidroxilapatita (carbonat), tinticita... Després vam anar a menjar a un restaurant prop de l'ermita de Bruguers, a una terrassa meravellosa, amb una mica de calor, això sí, però la brisa i el menjar van ser fantàstics.

19 de maig de 2022

Avui, un altre cop, ha estat un gran dia. Aquesta vegada acompanyants de Francesc Fernández. Primer, vam visitar una clàssica mina de plom (mina "Linda Mariquita"). El més especial per a mi va ser el descobriment de la smithsonita cobaltífera: boniques esferes rosades brillants i "arbres" semblants a eritrita. A més, conicalcita, atzurita, malaquita, brochantita, rosasita, cerussita, etc. Després vam anar a la mina "Regia". Preciosa!

20 de maig de 2022

Avui hem fet una gran passejada pels Pirineus amb Joan Martínez Bruguera. Quina natura més bonica! Un altre cop un dia calorós però a la muntanya era suportable, sobretot dins la mina. S'està treballant en una publicació sobre aquesta mina i se'ns ha demanat que de moment no compartim més informació. Per descomptat que ho respectarem. Ja ha estat un gran honor que ens hi hagin portat! És una mina de ferro-coure-plom-antimoni.

I el menjar

21 de maig de 2022

A diferència dels dies anteriors, avui ens trobem amb una paragènesi totalment diferent. A la mina de Can Monsant, a Hortsavinya (un skarn), de nou acompanyats per Joan Martínez Bruguera. La mina en sí va resultar poc interessant però també hi ha un terregall que sí ho va ser. Es pot trobar vesuvianita i, en menor mesura, grossulària. No us espereu peces de la mida d'una mà, però per al col·leccionista de micromuntatges encara hi ha moltes peces boniques per trobar.

I el tancament del dia també havia de ser especial. Aquesta vegada en un restaurant de Blanes, a prop de la platja.

22 de maig de 2022

L'André i jo estàvem sols i vam decidir tornar a fer la mina del primer dia (mina de Rocabruna/ mina "Elvira"). Va ser una bona opció perquè les troballes van tornar a ser molt bones; aquesta vegada amb hidroxilapatita a més dels minerals esmentats. Després, repetició d'àpat al restaurant de prop de l'ermita de Bruguers, a un pas de la mina, en una de les terrasses més espectaculars que he vist mai. Avui, amb 37 graus. Feia una calor abrasadora!!!

23 de maig de 2022

Dia de descans. Vam anar a visitar Joan Rosell, l'organitzador dels nostres viatges mineralògics. Allà, André Robbemond va poder ampliar la seva col·lecció amb algunes peces especials.

24 de maig de 2022

El viatge a Catalunya arriba a la seva fi. Demà tornarem a casa. Avui, Francesc Fernández ha portat a la mina "Atrevida", prop de Montblanc. L'última part del trajecte i la caminada fins a la mina van transcórrer per un camí de terra enmig d'una natura preciosa. Aquesta vegada, una mina de barita que té dues entrades. Al passadís superior (petit), es pot trobar la mimetita. També hem trobat una mica "de verdor" però caldrà un treball de microscopi per a la identificació. A l'entrada principal inferior, un passadís més gran amb barites plenes de cavitats, la majoria amb barita/quars i poc interessants. No obstant això, també vaig trobar un recó a la paret d'on va sortir lavendulana. Molt maca! El temps va ser una altra història aquesta vegada. Feia poc estàvem a 37 graus; avui hem tocat els 13,5, una diferència de ni més ni menys que 23,5 graus. Aquí també plou!! Això ja s'assemblava més al clima dels Països Baixos! I a la tarda, visita turística: el monestir de Poblet.

Gràcies a tots els que ens han acompanyat en aquest viatge i al Grup Mineralògic Català per fer d'enllaç.

Les Mines de l'Afrau (Tagamanent). Recull topogràfic

Ferran Cardona Oliván

Propòsit

Va ser l'any 2010 quan vaig visitar per primera vegada les mines de l'Afrau, llavors ja de difícil accés en haver estat esborrats els camins i estar tot l'entorn envaït per les bardisses. L'aparent complexitat de les seves galeries em va decidir a realitzar la topografia de les diferents mines per tal de tenir un coneixement dels seus desenvolupaments en l'espai.

La veritat, però, és que aquella decisió es va anar posposant any rera any i va quedar en un no res. Finalment, i davant la insistència del company Jordi Vilallonga, incansable investigador i cercador de les mines del Montseny, l'abril de 2022 vaig accomplir aquell propòsit. Havien passat 12 anys!!

Les diferents topografies es van realitzar en el decurs de 4 sortides en les que vaig assajar accedir a les mines per diferents indrets, tots ells complicats per l'absència de camins, els grans pendents dels vessants i la invasió d'esbarzers, arítjols i d'altres bardisses de mal transitar.

L'explotació de les mines de l'Afrau va tenir el seu punt culminant a la dècada de 1970 i sembla ser que es va abandonar en els primers anys de la dècada de 1980. Tot i que no han passat massa dècades d'ençà el tancament de les mines, poques dades gràfiques o documentals es conserven d'aquella època. De fet, jo no he vist cap fotografia i la documentació és gairebé inexistent. Sobre el terreny, més enllà de les galeries mineres, són pocs els vestigis que queden: les restes d'alguna vagoneta abandonada sense rodes, una gran tremuja rovellada, els abaixadors del mineral, una cabana enrunada, restes d'un motor utilitzat probablement com a generador, algun dipòsit per a emmagatzemar aigua..., i la furgoneta. Sí, una furgoneta que un es fa creus de pensar com va poder arribar fins aquí.

I és que, malgrat l'actual solitud i inaccessibilitat de l'indret, en un altre temps hi va haver molta activitat. Els miners grataven la roca per a obtenir la fluorita, mineral que té diferents usos industrials. El material extret era transportat per un camí de sang – actualment intransitable – que tot fent alguna marrada pujava fins al pla del Torn per a després davallar cap a la riereta de Vallcàrquera i d'aquí al Figaró. Poc queda de tot això; ni sobre el terreny ni – el que és pitjor – en la memòria.

Fora de les consideracions fetes més amunt, vull aclarir que el present article no tracta ni de la història d'aquestes mines, ni de les tècniques d'explotació, ni tan sols dels aspectes geològics o mineralògics. Això ho deixo per als que tenen un major domini en les respectives matèries.

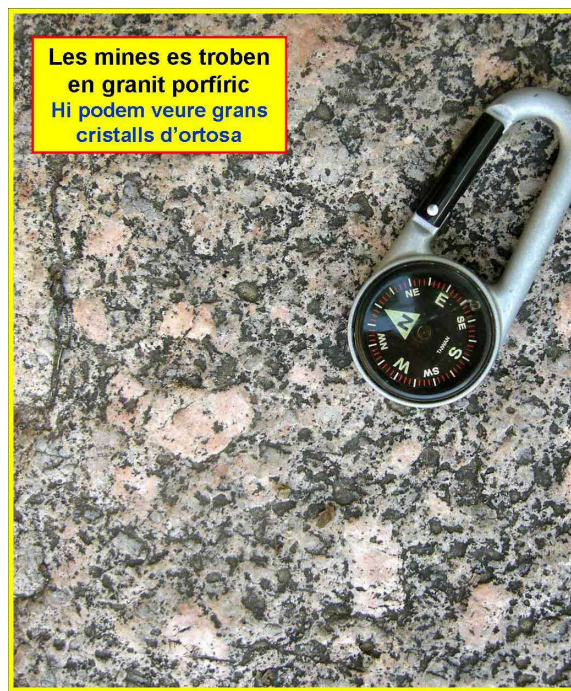
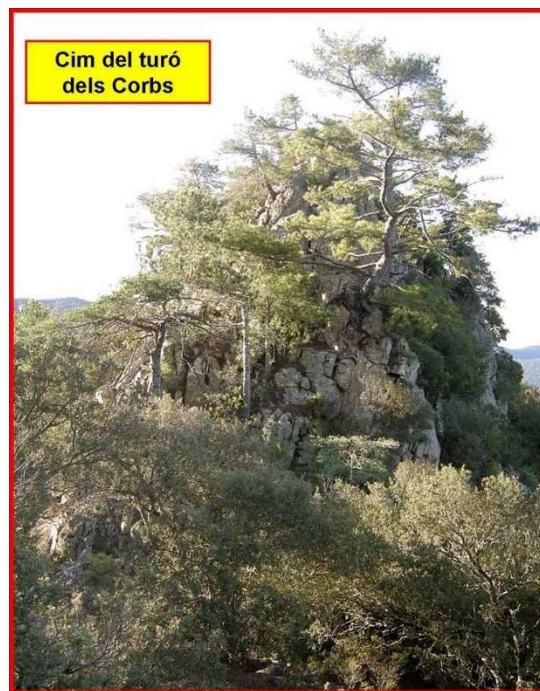
Aquest article es limita a fer un recull de les topografies efectuades, complementat amb algunes fotografies, principalment de les boques. En alguns casos es fa una comparativa entre fotografies realitzades el 2010 amb les de 2022 per tal de veure els canvis produïts pel pas del temps. Tanmateix, s'han pres les coordenades amb GPS de totes les mines.

I, per a finalitzar, el meu agraïment a Jordi Vilallonga i a Francesc Roma, amb els que he compartit moltes jornades en la localització i recerca de mines en aquest sector del Montseny occidental i dels que he après molt.

Ferran Cardona. Abril de 2022

L'entorn

Ens trobem al Montseny occidental, just al SE del turó de Tagamanent. Entre el turó i la masia de Bellver s'inicia un solc profund, el sot de l'Afrau, que aigües avall passa a denominar-se sot de les Mines. Es tracta d'un territori aspre, de mal transitar, on els antics camins han desaparegut i la vegetació no ens ho posa fàcil. La roca granítica origina relleus amb crestes molt marcades, com és el cas del serrat de les Sapines de Dalt, amb el característic turó dels Corbs.

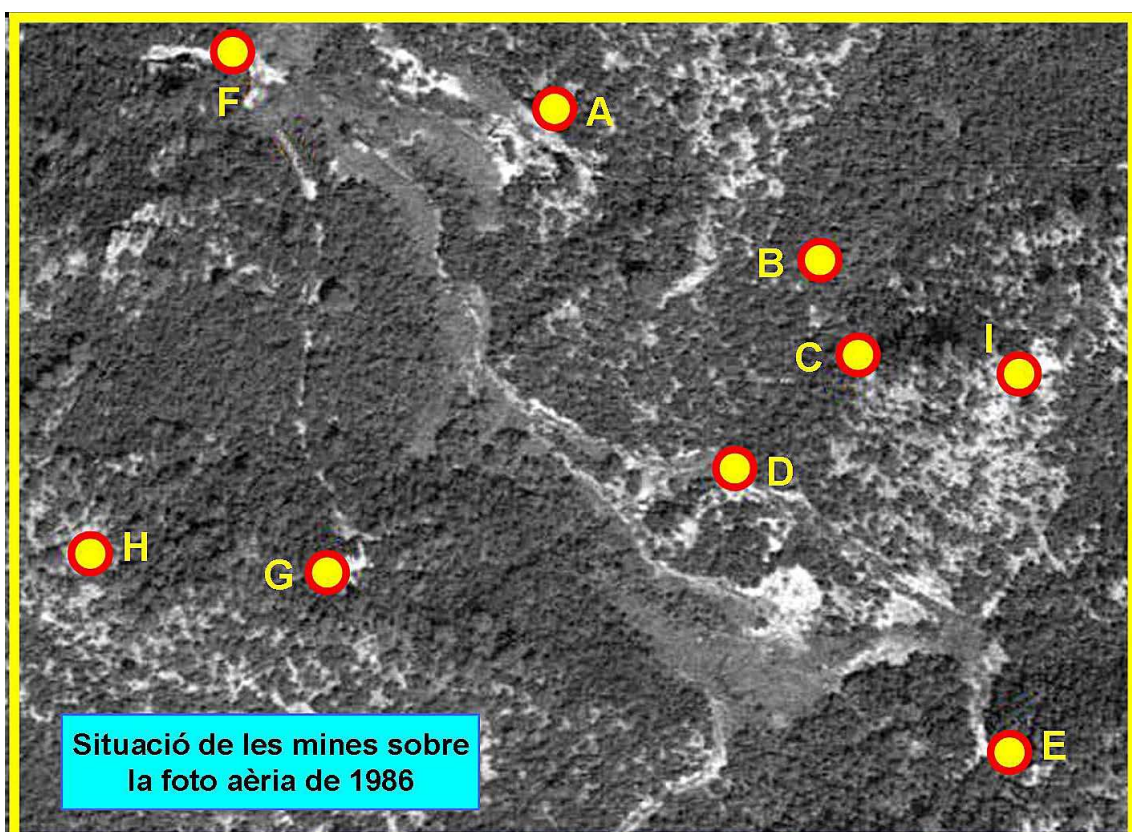
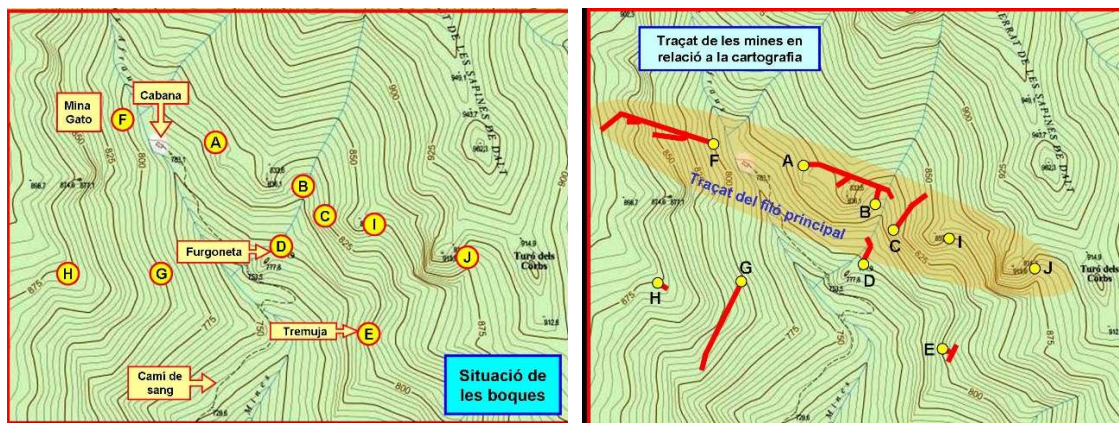

Les mines es troben en un aflorament granític que té pocs quilòmetres quadrats d'extensió

Les mines

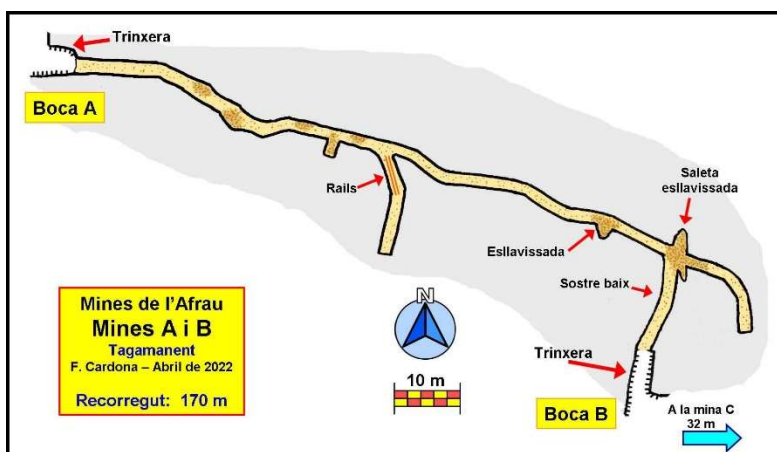
Hem localitzat un total de 10 mines que, a efectes únics de descripció, hem anomenat amb les lletres de la A a la J. Les dues últimes només són cates. Les A i B són dues boques d'una mateixa mina. La mina G té dues boques properes. Aquestes són les mines, amb indicació del seu recorregut i les coordenades ETRS89.

Mina	Recorregut	Coordenades (X-Y-Z)	Nom miner
A	170 m	441892 – 4621590 - 814	Sole (mina amb 2 boques)
B		441981 – 4621535 - 810	
C	52 m	441996 – 4621508 - 813	Rita
D	28 m	441953 – 4621475 - 772	Pepe
E	22 m	442052 – 4621390 - 800	Luisa
F	355 m	441789 – 4621610 - 804	Anita (mina “Gato”)
G	218 m	441821 – 4621452 - 798	
H	25 m	441738 – 4621448 - 868	(Mina del pou)
I	Cata	442055 – 4621504 - 852	
J	Cata 4 m	442145 – 4621467 - 890	

Encara es poden apreciar els camins miners, especialment el camí de sang, el que uneix les mines F i G i el que uneix les mines D i E

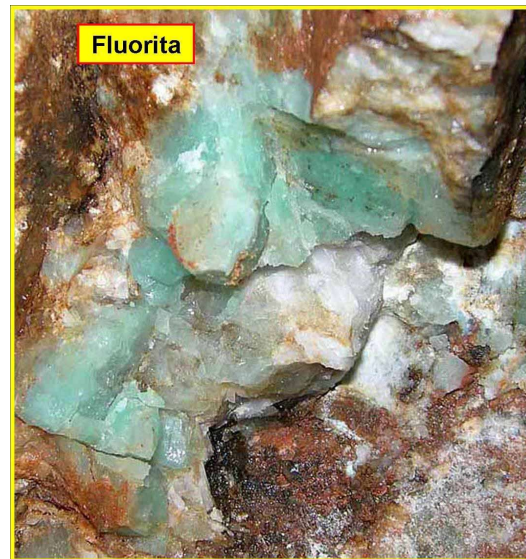
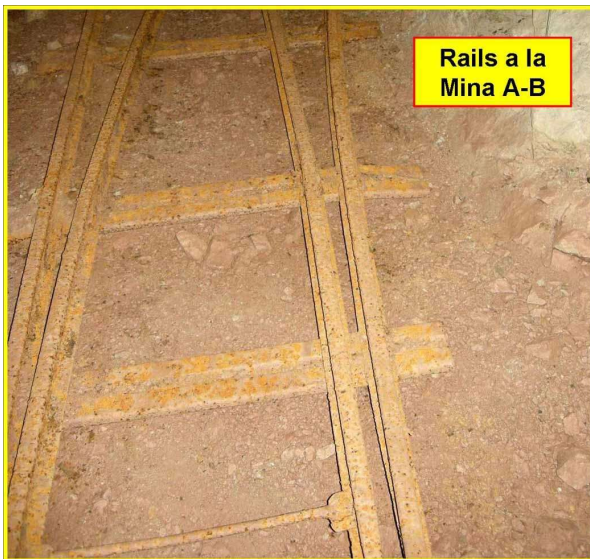
Mina A-B

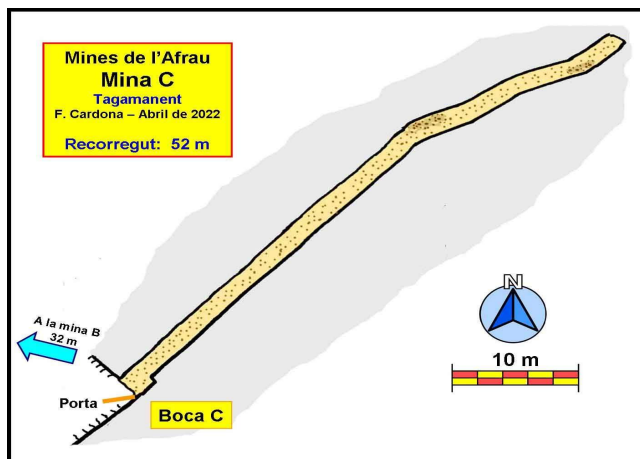

*Les dues boques de la mina es troben separades per uns
110 m en línia recta.*

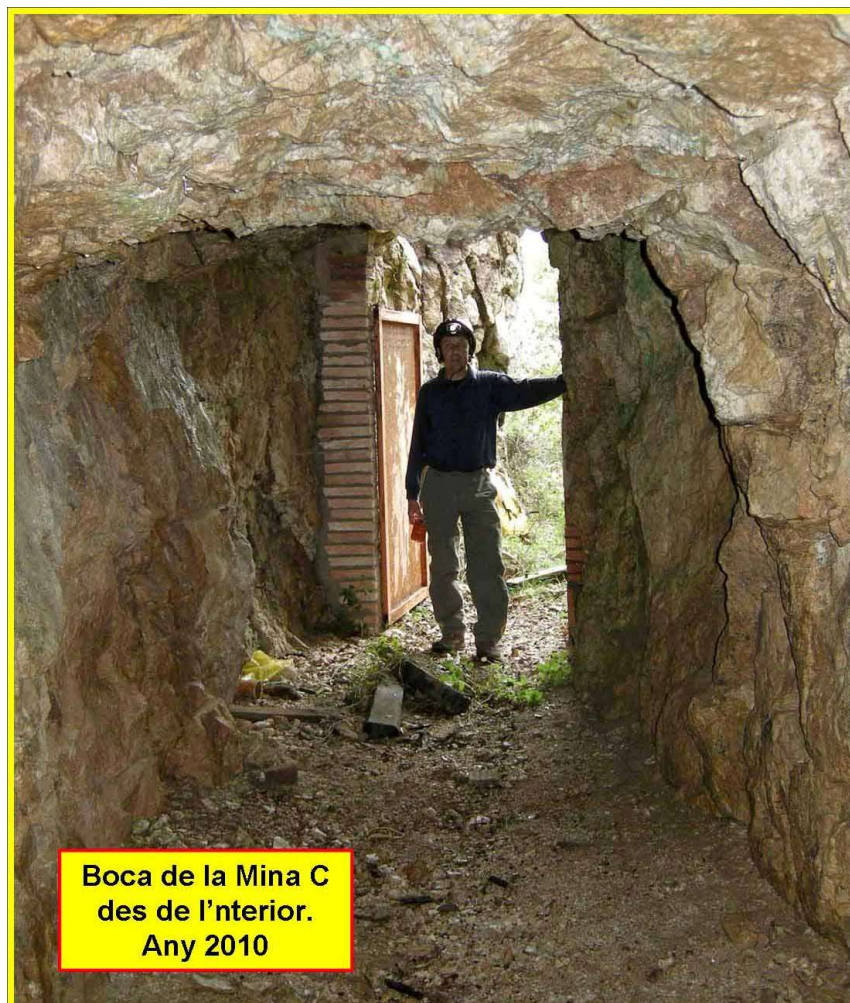
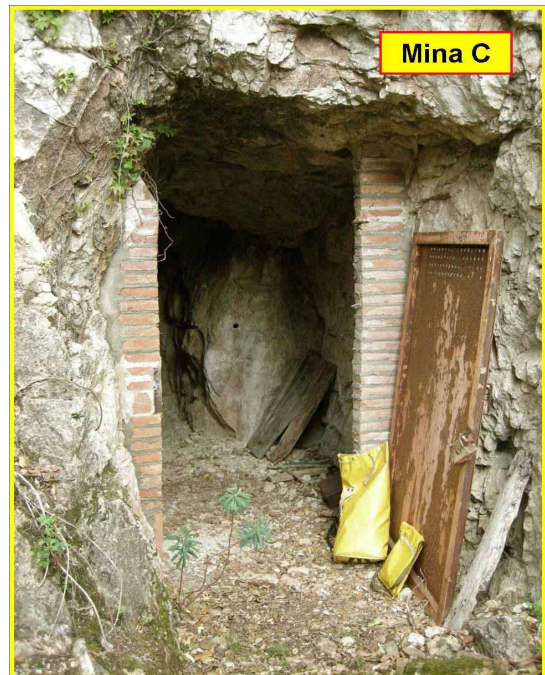
Mina caracteritzada per tenir dues boques. Creua per sota d'un esperó rocallós. Segueix la direcció del filó principal (WNW-ESE). Prop de la boca "A" hi ha un abaixador de mineral Galeries de mida regular amb algun esclavissament.

Mina C

Situada a 32 m de la Mina B. Galeria molt recta, tret del tram final, relativament ben conservada i de secció molt uniforme. Segueix una direcció gairebé perpendicular al filó principal. Just abans d'entrar hi ha una inscripció feta sobre ciment amb la data de 1973.

En aquesta foto de 2010 encara podem veure la porta al seu lloc. En la fotografia anterior, de 2022, la porta ja està fora de lloc.

En record de l'Eloïsa Artola

Grup Mineralògic Català

Fa uns dies ens va deixar l'Eloïsa Artola, esposa de Joaquim Callén. L'Eloïsa va ser una de les fundadores del Grup Mineralògic Català, en aquells temps del postfranquisme en què crear una associació era una tasca ben "complexa". L'any 1977, Eloïsa Artola, Rosa Albiol, Joaquim Callén i Manuel Moreno, van presentar la sol·licitud al Govern Civil de Barcelona i l'any següent el GMC quedà enregistrat legalment. A més, el logo del GMC va ser dissenyat a partir d'un cristall cuboctaèdric de galena que l'Eloïsa va trobar en una sortida a les mines de Bellmunt del Priorat.

L'Eloïsa i en Joaquim. Foto Juan M. Pérez Samper (FMF).

L'Eloïsa va pertànyer a la junta del GMC durant anys. Conjuntament amb altres companys d'afició van tirar endavant l'entitat i la revista Mineralogistes de Catalunya. Som on som gràcies a aquest "pedraferits". A les fires com Munich, Sainte-Marie-aux-Mines, Tucson, Expominer, Mineralexpò Barcelona-Sants... els vèiem fotografiant els millors minerals, amb un equip molt més reduït que d'altres fotògrafs, però amb uns resultats excepcionals que després quedaven impresos en revistes i llibres.

El caràcter afable i afectuós que l'Eloïsa desprenia ha fet que siguin molt estimats per tothom, especialment en el món mineralògic. Després de més de cinquanta anys junts amb en Joaquim es farà difícil d'omplir el buit que ens deixa, però amb el record i l'estima continuarem fent camí.

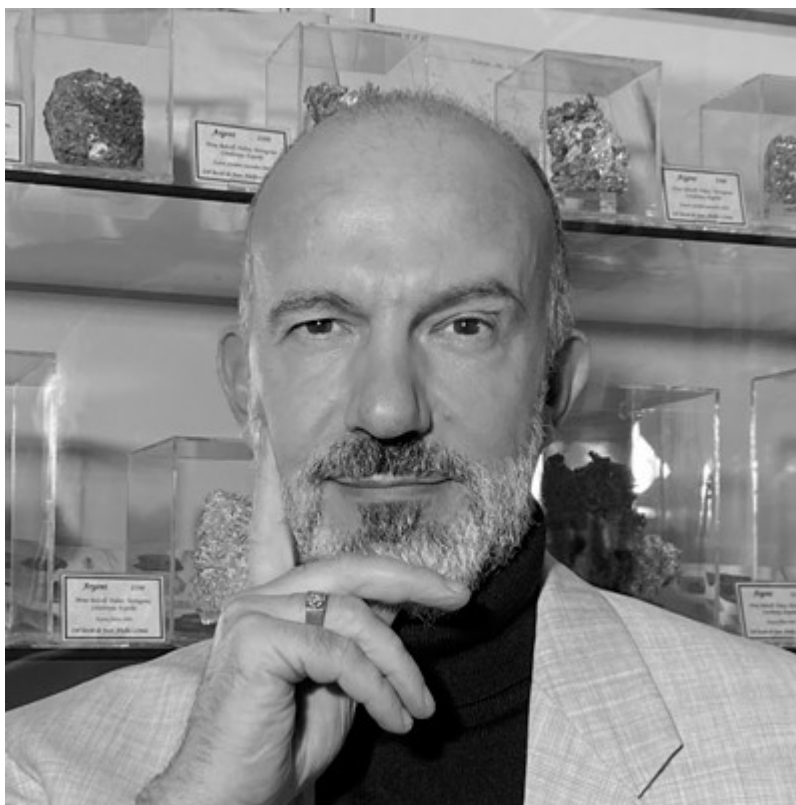
Una forta abraçada per en Joaquim, l'Elisabeth, l'Emili, família i amics.

Que la terra que tant vas estimar et siga lleu. Descansa en pau.

**Ressenya bibliogràfica: “L’afició als minerals. Experiència aplicada”, de Joan Abella i Creus
Joan Rosell**

En Joan Abella i Creus, conegut mineralogista sabadellenc i descobridor de l’abellaïta (actualment l’única espècie mineral amb la localitat tipus a Catalunya), ens presenta aquesta obra, fruit de la seva llarga experiència i de les seves reflexions sobre el col·leccionisme de minerals: L’afició als Minerals. Experiència aplicada.

El llibre el podem subdividir en tres apartats principals. El primer és una introducció on s’aclareixen alguns conceptes essencials que tot col·leccionista ha de tenir ben presents, per a evitar emprar termes confusos o erronis. La segona part està dedicada a la sortida de camp, la seva preparació, l’equipament necessari, recomanacions de seguretat... I una tercera, un cop a casa, on ens dona una extensa sèrie de recomanacions de com pot ser el lloc de treball, possibles camins per a identificar el què hem trobat, formes d’exposar els exemplars i cures a l’hora de conservar-los.

En la part introductòria es fa èmfasi en termes com mineral i roca, cristall o vidre, roca o pedra; s’aclareixen termes com què és cristal·litzat i què és cristal·lí; descripció terminològica dels exemplars, etc. S’acompanya d’uns fulls desplegable amb indicacions descriptives força interessants. És potser la part més “teòrica” en mineralogia del llibre, que cal rellegir per treure’n totalment el profit propi.

La segona part, la “sortida de camp”, és un compendi de consells, informació pràctica a través de les experiències viscudes. Comença amb la preparació prèvia de la sortida: mapes, articles, llibres, internet... en definitiva, com documentar-se. Després es presenten amb detall, quina vestimenta és recomanable, eines i material que ens caldran, mesures de protecció personal, com anotar les nostres troballes, com embolicar-les, com entrar a una mina, visitar una pedrera o inspeccionar un terregall, tenint en compte els perills intrínsecs de l’activitat, etc. Tal com ens diu: si vas ben equipat, tens molt guanyat!

En la tercera part ens dona directrius que podem aplicar en el nostre gabinet de treball; com diu en Joan: el nostre Sancta Sanctorum. Es fa una pensada descripció de com poden ser les vitrines, amb la seva il·luminació, la disposició dels exemplars i els diferents materials que podem trobar al mercat. També unes

pinzellades de com identificar el què hem “descobert”. Una part molt interessant és la que ens parla de l’organització i conservació dels exemplars, tant en calaixos com en vitrina (humitat, temperatura, llum, pols, vibracions, caixes, etc.), on inclou aspectes com la reparació, restauració, reconstrucció o consolidació.

El llibre cal llegir-lo, però crec que el més important és rellegir-lo després segons els apartats que ens calguin en un moment donat com a col·leccionistes. Com bé diu en Joan, aquest llibre no només està orientat a col·leccionistes experimentats, sinó també a aquells que s’estan introduint en aquest fascinant món del col·leccionisme i recerca de minerals.

Trobareu molta informació, de vegades amb estudis molt detallats; una informació i consells podem dir-ne de “màxims”, fruit de l’experiència d’una persona metòdica com n’és l’autor. A partir d’aquestes dades heu de ser vosaltres mateixos els que decidiu fins on voleu/podeu arribar. I si us cal ajuda, tant l’autor com el vostre entorn mineralògic, us podran ajudar.

El llibre està dedicat a dos mestres de la mineralogia: Joan Andrés i Rovira, sabadellenc com l’autor, i al reconegut Dr. Joan Viñals i Olià.

Voldria acabar amb un paràgraf, que comparteixo totalment, i que alguns obliden:

“Al llarg de molts anys, l’aficionat als minerals ha fet aportacions molt importants a la ciència i al col·leccionisme [de minerals]. Ha descobert noves espècies, ha trobat exemplars excepcionals o ha format col·leccions que han esdevingut la base de molts dels més importants museus del món. Per tant, diguin el que diguin i pensin el que pensin, l’aficionat als minerals s’ha de sentir orgullós de ser-ho”.

Felicitats, Joan!

Títol:	L’afició als minerals. Experiència aplicada.
Autor:	Joan Abella i Creus
Edició:	L’autor. En rústica. 2021.
Pàgines:	136
Mides:	21 x 15 cm.
Tiratge:	300 exemplars.

A la fira *Mineralexpò Barcelona-Sants* (3-4-5 de juny 2022) trobareu l’autor i el llibre. Però si el voleu demanar ara podeu fer-ho a: joanabella@mineralsabella.cat.

